TALHA BİN MUSARRIF

Tabiînden tanınmış bir hadîs ve kırâat âlimi. Ebû Muhammed, Ebû Abdullah künyeleri vardır. Doğum târihi bilinmemektedir. 112 (m. 730) senesinde vefât etti. Zamanında, Kûfe'nin en büyük kırâat âlimi idi. Kendisine "Seyyid-ül-kurrâ: Kurrâların (Kur'ân-ı kerîmi ezbere bilenlerin) efendisi" denirdi. Vera'sı (şüphelilerden sakınması) çok idi. Hadîs ilminde sika (güvenilir) bir âlimdir. Enes bin Mâlik, Abdullah bin Ubey, Hayseme bin Abdurrahmân, Zeyd bin Vehb, Sa'îd bin Cübeyr, Sa'îd bin Abdurrahmân, Mücâhid gibi büyük zâtlardan (r.anhüm) hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kendisinden de, Ebû İshâk Sebîî, İsmail bin Ebî Hâlid, Zebîd bin Haris, A'meş ve daha başka âlimler hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir.

Hakkında söylenilenler:

Ebû Ma'şer, "Benzerine az rastlanan bir âlimdir."

İclî: "Kûfelilerin en büyük kurrâlarından ve seçilmişlerindendir."

Hakem bin Ubeybe'nin evinde kurrâlar toplandılar. Talha bin Musarrıfın, Kûfe'nin en büyük kurrâsı olduğunda ittifâk ettiler. Talha bin Musarrıf bunu duyunca, zamanının büyük âlimlerinden olan A'meş'e (radıyallahü anh) gidip, huzûrunda Kur'ân-ı kerîm dersi aldı. Maksadı, hakkında yapılan medihleri silmekti."

Abdülmelik bin Ebcûr: "Bulunduğu topluluk içerisinde, fazîlet sahibi bir âlimdir" dediler.

Murre bin Şurahbil'den rivâyet etti. O şöyle dedi: Abdullah bin Mes'ûd, Mi'râc gecesi Resûlullaha üç şeyin verildiğini bildirmiştir.

1-Beş vakit namaz.

2-Bekâra sûresinin son âyetleri.

3-Ümmetinden Allahü teâlâya şirk koşmıyanların büyük günahlarının mağfiret olunması.

O, Ebû Sâlih'den, o da Ebû Hüreyre'den (radıyallahü anh) rivâyet etti. Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle buyurdu: Resûlullah efendimiz ile beraber bir yolculukta bulunuyorduk. Cemaatin azıkları tükenmişti. Hattâ Resûlullah (aleyhisselâm) onların yük develerinden ba'zılarını boğazlamayı düşündüler. Bunun üzerine Ömer (radıyallahü anh) "Yâ Resûlallah! Cemâatin yiyeceklerinden kalanını toplayıp, onların üzerine duâ buyursanız" dedi. Resûlullah (aleyhisselâm) de öyle yaptı. Buğdayı olan buğdayını, hurması olan hurmasını getirdi. Talha diyor ki, "çekirdeği olan çekirdeğini getirdi" dedi. Ben bu çekirdekleri ne yapıyorlardı? dedim. "Onları emiyorlar üzerine de su içiyorlardı" dedi. Ebû Hüreyre dedi ki: Sonra Resûlullah (aleyhisselâm) toplanan şeyler üzerine duâ etti. Sonunda, cemâat yemek kaplarını doldurdular. O zaman, Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdular ki: "Allahü teâlâdan başka ilâh olmadığına, kendimin, Allahü teâlânın Resûlü olduğuma şehâdet ederim (Gözümle görmüş gibi bilir ve inanırım). Bir kul, bu iki şehâdet husûsunda asla şüpheye düşmeden, bunlarla Allahü teâlâya kavuşursa, mutlaka Cennete gider?" buyurdu.

Menkıbelerinden ba'zıları:

Zühd (şüpheli olma korkusu, ile mübahların çoğunu terk etmek) ve vera' (şüpheli şeylerden sakınmak) sahibi idi. Oruç tuttuğu bir gündü. Evlerinde et vardı. Hanımı bu eti, ona iftarlık olarak hazırlamak istiyordu. Fakat pişireceği ızgara gibi bir şey yoktu. Bu sırada, komşunun hizmetçisi ateş almak için gelmişti. Hanımı hizmetçiye biraz bekle de, şu eti elindeki ızgarada pişireyim deyip, ızgarayı aldı ve eti pişirdi. İftar vakti gelip et ortaya kondu. Talha bin Musarrıf etin ne şekilde piştiğini öğrenince, o eti yemedi. Hanımına, sen o hizmetçiyi efendisinden habersiz beklettin. Ayrıca, onun ızgarasıyla eti, efendisinin izni olmadan pişirdin. Efendisinden helâllik dilemeden bu eti yemem, dedi.

Talha bin Musarrıf hazretleri çok mütevâzi, medh edilmekten dâima kaçar, şöhretten uzak kalmaya çalışırdı. Herkesin sevdiği mübârek bir zât olduğu için, ondan zaman zaman övgüyle bahsedilir, hattâ kendi akranları arasında da, en üstün olduğu anlatılırdı. O bunu duyunca, kimden üstün olduğu söylenmiş ise, o zâtın yanına gider, diz çöker, huzûrunda oturup, ondan ders alırdı. Böyle yapmakla, kendisi

için yapılan medihleri silmeğe böylece şöhretli durumunu unutturmağa çalışırdı. Talha hazretlerine, bir şeyler alıp satarak para kazansaydın, dediklerinde, “Allahü teâlânın kalbimde, müslümanlara pahalı olarak bir şey satma niyetini bilmesini iyi görmüyorum” demiştir.

Allahü teâlâ, kulunun duâ ederken “Allahım, susmamı tefekkür, bakışımı ibret, konuşmamı zikr yap” demesini sever.

O bir gün sebebsiz yere gülmüştü. Gülmesinden dolayı nefsini kınadı. Kendi kendine: Niçin güldün? Ancak sıkıntısı olmayanlar güler, dedi. Sonra, ortada bir şey yokken gülmiyeceğine yemîn etti. O günden itibâren ölünceye kadar güldüğü görülmemiştir.

İslâm âlimleri ve onların bildirdikleri hükümler üzerinde en güzel ve en yakışanı söylerdi. Yanında ilmî mes’eleler konuşulurken müctehidler bunda ihtilâf etmişler dedikleri zaman, ihtilâf kelimesinin kullanılmasını uygun görmez, “buna ihtilâf demeyiniz, seâtya’nî, genişlik ve rahatlık deyiniz” buyurdu.

“Biz öyle büyük insanlara yetiştik ki, eğer siz onları görseydiniz, onların yanında bizim hiç olduğumuzu görürdünüz, derdi.

“Bir kimseyi azarlamak, onun kalbinde, azarlayana karşı bir düşmanlık doğmasına sebeb olur. Fakat bu yine de kin tutmaktan hafif kalır.”

“Aşağı ve bayağı insanlara ikram ve ihsânda bulunun. Bununla, şerefinizi muhafaza etmiş ve kendinizi ateşten korumuş olursunuz.”

“Birisi size karşı yaptığı kötü bir muâmeleden sonra, gelip özür dilerse, onu güleryüzle karşılayın.”

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-5, sh. 14

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-5, sh. 25

3) Vefeyât-ül-a’yân cild-2, sh. 426, 429

4) El-A’lâm cild-3, sh. 230

5) Tehzîb-ül-esmâ vel-luga cild-1, sh. 253

6) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 43